

Slovenské národné múzeum

STM

Majstri ducha

Slovenské národné múzeum otvára veľkú výstavu o slovenských vedcoch

---

TLAČOVÁ SPRÁVA

Bratislava 18. septembra 2010 – *Viete, ktorý bratislavský rodák získal Nobelovu cenu? Viete, že na Slovensku založili prvú vysokú banícku školu na svete? Viete koľko položiek mal herbár Andreja Kmeťa? Poznáte bratislavského rodáka Kempelena, autora slávneho šachového automatu? Viete, že na Slovensku pôsobili vedci, ktorých vynálezy majú svetový význam? Zaujímavé príbehy z dejín vedy a techniky na našom území rozpovie výstava **Majstri ducha. Osobnosti vedy a techniky na Slovensku** v Slovenskom národnom múzeu na Vajanského nábreží v Bratislave.*

Ambíciou výstavy *Majstri ducha* je pútavým a zaujímavým spôsobom priblížiť jednak **počiatky a rozvoj vedy a techniky** na Slovensku jednak jej najvýznamnejších **predstaviteľov**. Z množstva významných osobností vedy a techniky vybrali autori z hľadiska medzinárodného významu 45 osobností prírodných, technických a lekárskeho vied od 15. storočia po súčasnosť. Popri osobnostiach, ktoré sa narodili na Slovensku, výstava predstavuje aj osobnosti, ktorí na Slovensku žili a pôsobili.

Výstava *Majstri ducha* sa zameriava na vklad slovenských vedcov v oblasti **astronómie, matematiky, fyziky, medicíny, geológie, biológie a počítačovej techniky**. Zároveň sleduje vznik a vývoj výskumných pracovísk na Slovensku. Návštevníci sa oboznámia s rozličnými zaujímavosťami vedy a techniky prostredníctvom množstva zbierkových predmetov z fondov Slovenského národného múzea, Slovenského technického múzea v Košiciach, Výpočtového strediska Slovenskej akadémie vied a zo súkromných zbierok rodín niektorých osobností. Príbehy z dejín vedy a techniky priblížia aj **videorámy** a nepretržité **premietania filmov** z archívov Slovenskej televízie. Na výstave budú prezentované jedinečné **originálne exponáty** (prvá televízna kamera a televízny prijímač na Slovensku) a **vierohodné modely** (Šitkov parný stroj, Baničov padák a iné).

Hoci verejnosť vníma tému vedy a techniky ako serióznu a vážnu, výstava *Majstri ducha* návštevníkom ponúka okrem poučenia a informácií aj zábavu a rozptýlenie. Vďaka **interaktívnym prvkom** si návštevníci môžu v praxi vyskúšať fungovanie najznámejších objavov a vynálezov a spoznať vedcov a technikov z obvyčajnej, ľudskej stránky. Návštevníci si vyskúšajú, ako funguje hovoriaci automat Wolfganga Kempelena z 18. storočia, ale vrátia sa aj o niekoľko desaťročí späť k začiatkom počítačovej techniky.

Na svojej si na výstave prídajú **široké spektrum záujemcov** – odborníci, laická verejnosť, dospelí a najmä deti. Zaujme jednotlivcov, rodiny, skupiny žiakov a študentov s ich pedagógmi, ktorým pomôže rozšíriť a ozvláštniť vyučovanie prírodovedných predmetov. Organizátori k výstave pripravili aj **sériu ôsmich prednášok**, ktoré predstavujú mnohé známe osobnosti súčasnej vedy a techniky, ich prácu a každodenný život. Pre deti je pripravená **špeciálna súťaž**, v rámci ktorej si budú môcť sami zostrojiť model Murgašovej antény, Segnerovho kolesa, Kempelenovho šachového automatu a mnohých iných vynálezov.

Do konca decembra budú môcť návštevníci využiť služby **lektorov**, ktorí budú počas otváracích hodín pripravení odpovedať na všetky otázky. K časti o histórii výskumu, vývoja, výroby a používania počítačov na Slovensku lektorský výklad na požiadanie bezplatne poskytne spoluautor výstavy Ing. Štefan Kohút. V roku 2011 si bude možné lektorský výklad vopred objednať. Výstava, ktorá je prioritným projektom Slovenského národného múzea podporeným Ministerstvom kultúry a cestovného ruchu SR, potrvá do 22. mája 2011.

Sprievodné podujatia k výstave:

25. 11. 2010 o 17.00 h

Superpočítače - nástroj vedeckého výskumu

Host': Ing. Štefan Kohút z Výpočtového strediska SAV, autor časti výstavy o histórii výskumu, vývoja, výroby a používaní počítačov v uplynulom polstoročí na Slovensku

2. 12. 2010 o 17.00 h

Postavme model spolu!

Host': Ing. Ladislav Jakubčo, autor profesionálnych papierových modelov a vystrihovačiek k výstave.

16. 12. 2010 o 17.00 h

Čo prezradia naše oči?

Host': MUDr. Fedor Jagla, CSc., lekár, fyziológ z Ústavu normálnej a patologickej fyziológie SAV.

14. 1. 2011 o 17.30 h

Vesmír okolo nás

Host': RNDr. Jiří Grygar, CSc. z Fyzikálneho ústavu AV ČR, známy český astronóm a popularizátor vedy

17. 2. 2011 o 17.00 h

DNA vypovedá...

Host': Doc. RNDr. Vladimír Ferák, CSc. z Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave, zakladateľ humánnej genetiky a súdny znalec z odboru genetika, odvetvia analýza DNA

24. 3. 2011 o 17.00 h

Tajomstvo nádorovej bunky

Host': Doc. RNDr. Silvia Pastoreková, DrSc., vedecká pracovníčka Virologického ústavu SAV a Molekulárno-medicínskeho centra SAV

28. 4. 2011 o 17.00 h

Slávni vedci a Bratislava

Známe osobnosti svetovej vedy, ktoré v minulosti poctili Bratislavu svojou návštevou.

Host': Ing. Zuzana Klimková z Fakulty ekonómie a podnikania Paneurópskej vysokej školy v Bratislave

19. 5. 2011 o 17.00 h

Dejiny vedy a techniky na Slovenku, ich výskum a prezentácia

Host': RNDr. Ondrej Pöss, CSc. riaditeľ SNM-Múzea kultúry karpatských Nemcov, autor výstavy

---

Názov výstavy: Majstri ducha. Osobnosti vedy a techniky na Slovensku

Organizátori: Slovenské národné múzeum, Slovenská akadémia vied, Slovenské technické múzeum Košice

Termín otvorenia: 18. november 2010

Trvanie: 19. 11. 2010 – 22. 5. 2011

Autor: RNDr. Ondrej Pöss, CSc.

Spoluautori: Ing. Štefan Kohút, [Ing. Ladislav Klíma](#)

Autori papierových modelov: Ing. Ladislav Jakubčo, Ladislav Badalec, Josef Kropáček

Výtvarné riešenie výstavy, grafický dizajn a realizácia: PROdetail design

Výstavu finančne podporilo Ministerstvo kultúry a cestovného ruchu SR

Generálny partner SNM: Poštová banka

Hlavný mediálny partner: Perfekt

Mediálni partneri: STV, Slovenský rozhlas, TASR, Pamiatky a múzeá, Historická revue, zoznam.sk, bigmedia, muzeum.sk, citylife.sk, in.ba, Fan v Bratislave, Nubium, Kamdomesta, Slovakia Online, TV Bratislava, Guest